

ben, hogy rossz, ízléstelen verseket is az ő nevével vagy a közismert Cs. V. M. monogrammal terjesztettek. Ez ártott ugyan költői jóhírének, de nem végzetesen. A fiktív Csokonai költészet fokról fokra elhalványodott, és ebben nagy része volt a filológiának. Több ál-Csokonai verset csak a legutóbbi kiadványok szűrtek ki. (Lásd: Szilágyi Ferenc: Csokonai művei nyomában).

VARGHA BALÁZS

Hobo tanár úr

József Attila-est a Katona József Színházban

Földes Lászlót négyszer kellett megismernem eddig. Jó húsz éve tán, mint rémült népművelő láttam őt az ellenkező oldalon a beatkoncertek tömegéből kimagaslani. Aztán együtt hallgattunk néhány előadást, s bóklásztunk az ELTE folyosóin, mint levelezőtagozatos egyetemisták. Tévén és rádión keresztül hallhattam őt egyre jobb előadóvá érni. Aztán most elmentem erre az estre, melyet "Légy ostoba!" címmel mutatt be a Katona József Színház. Erről mesélek.

Mert jó volt annakidején a meglepő felfedezés, hogy a félelmetesnek hitt vagány inkább afféle jószágos óriás, akinek gyerekek, kutyák, asszonyok vágynak a tenyere alá, és jó volt a mindenkori érdes élményen elcsodálkozni, hogy milyen hatalmas erővel jön át a versen a kép, ha ő mondja, pedig beszéde s éneklése is igencsak furcsa. De az a mostani, az a negyedik találkozás olyan volt számomra, mint amikor a dzsungel lakói megérik a másikon a közös vadon szagát, s befelé fölsóhajtanak – művésznek ez a legtöbb, ami a közönségtől kijár – "egy vérből valók vagyunk, te meg én!" Ezt persze néki nem kell viszonznia. Én mint néző és tanárember bátran mondhatom.

Az ISKOLAKULTÚRÁBAN mostantól kezdve rendszeresen közlünk színházi kritikákat is, mert úgy gondoljuk, a művészet és a nevelés közös alapja a halálosan komolyan vett *találkozás* az élménnyel, a másik emberrel, a *jelenlét* az adott időben.

Ez az est az utóbbi idők legmeggrázóbb versműsora. Rendezője *Jordán Tamás*, segítőtársa *Galkó Balázs* – mindketten híres "józsefattilások". Díszlettervezője *Antal Csaba*, technikai munkatársa *Báthory Zsolt*, zeneszerzője, s másik szereplője *Mártha István*.

Vashordók, tompán tükröződő kirakatüveg-lapok lebegnek-forgognak a fekete homályban, torkomig futó sínpár mered a színpad közepén. Vasak csengése, üvegek reccsenése erősít föl olyan motívumokat a költői életműből, melyek talán itt szöveg szerint most föl sem említettek, de részét képezik már közösen birtokolt nemzeti kultúránknak, mégiscsak létező kollektív tudatunknak fönt és alant.

A műsorfüzet hátoldalán így vall Hobo az est előtörténetéről: "... Már nem tudom, hogy pontosan mikor és hogyan kezdődött. Undorodva, kétségbeesetten vagy dühösen tértem haza? Nem volt kedvem a mindig feloldozást és röhögőgörcsöt hozó Svejket forgatni. Lapozgattam a kötetet és beleakadtam öt-hat versbe. Még elalvás előtt nyugtatgattak, másnap ők ébresztettek. Így találtam rá a többire. Leírtam a címeiket a noteszembe..."

A versek és töredékek sorrendjét ideförom, talán érdemes lesz néhányat kezébe adni tanítványainknak, mielőtt a színházban is találkoznának velük:

A bűn
József Attila, hidd el

Kedvesem betegem
Előttetek egy ember ment el

Én nem tudtam
 Ti jók vagytok
 Mindig jó tanácsot sziszegnek
 Lesznek, akik majd kinevetnek
 Esmélet
 Irgalom
 Nem emel föl
 Istenem
 Szólt az ember
 József Attila
 Szeretnének

Hét napja
 Tiszta szívvel
 Koldusok
 A nagy városokat
 Nagy városokról
 Drága barátaim
 Ó Európa
 Tudod, hogy nincs bocsánat
 Magyarország messzire van
 Egyszerű ez
 Légy ostoba!

Fiatalkori művek keverednek az utolsókkal. Hol krákogó, hol suttogó beszéd, ének-beszéd, csúfondáros vagy fájdalmas ének hangzik, – s bár a zene bizony sok helyen igen esetlegesnek tűnik – sohasem arról van szó, hogy Hobo *elmond* valamit, hanem arról, hogy Hobo *azt mondja*, hogy...

Csodálatosan jó feszültség üli meg a nézőteret. Sok a fiatal, a legtöbb néző úgy 17–20 év körül lehet. A szünet nélkül lefutó produkció végén egy selymes hajú kislány borzasztó bennfentességgel nyilatkozik éppen: "Ez sem nem Hobo, sem nem József Attila!" Én meg elmerengek, vajon mi lehet az, ami *neki* Hobo, *neki* József Attila? Hobo estje a kevésbé selymes hajúak, az elgyötörtebb fiatalok számára fogalmazódott, no meg persze saját negyvenes korosztályának. Hobo prédikál, dörmög, nyög, mesél, s ezt azért teheti ilyen magas szinten, mert segítőtársai, *Jordán Tamás* és *Galkó Balázs* érzékeny-szigorú szeretettel, patikamérlegesen mérték ki vele együtt az előadó számára érvényes gesztusokat. Térben, fényben, akusztikusan és szövegileg kidolgozott gazdag este vár a nézőkre.

Tessék majd megfigyelni, hogyan szólítja meg Hobo a közönséget! Szavak nélkül akár. Hiszen hiába szólna így: "Drága Barátaim!", ha nem áradna a feketébe öltözött testből az az erő, mely csak megvívott – és nem is mindig győztes – csaták nyomán lesz az ember birtoka, s mely különös vagy: egyre nő, ahogy osztani kezdik.

Nem gyerekeknek szóló műsor ez. Két férfi, a zenész meg az énekes ül meg áll a színpadon, s mesél arról az Európáról, hol "minden határban gyilkosok", s hol "Magyarország messzire van".

Az idősebbeket jobban megviseli az élmény, mint a fiatalokat, hiszen nekik már tudniuk kell, miért éppen ezek a sorok hangzanak el végül:

*"Nem lehet soha nem igaz szavad –
 jó leszel, erős, békés és szabad
 vendég mult s jövő asztalainál."*

GABNAI KATALIN

Gyermekszínház – születőben

A *Kincskereső kisködmön* az R.S.9. Stúdiószínházban

A megszokott színházi hangulattól eltérő, sokkal oldottabb az a légkör, amely az ifjú nézőt a Rumbach Sebestyén utca 9. szám alatt fogadja. A pincestúdió előterében az egyik beöltözött szereplő (a későbbi előadás kezdő jelenetének árusa) teljesíti egy-